

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

termesztő, kapás—takarmánytermesztő és tiszta kapásnövény-termesztő üzemformákat vizsgál különféle munkaerőlétszám és üzemméret esetén, s végül specializált üzemformákat, mint gabonatermesztő kevés állattartással, tiszta gabonatermesztő specializált üzemeket, tehenészeteket, sertéshizlaló gazdaságokat és végül a tojóstyúk-tartás specializált formáit. Minden esetben az üzemszerkezet, vetésterv, vetésforgó, állattartás, állatállomány megoszlása, művelési-, illetve tartási módok összefoglalása, munkaidő-

szükséglet, költség—tiszta hozam adatokat ismertetve.

Bergmann elméleti megfontolásokból kiinduló kissé teoretikus munkája ellentétként Preuschené a gyakorlati adottságok alapján (s a Bergmann által nagy jelentőségűnek tartott specializáció létjogosultságát alapjaiban támadva) kísérli meg a német gazdát a lehető legnagyobb intenzitású és elaszticitású gazdálkodás útjára vezetni.

Kenéz Győzőn

DORNIK OTTÓ:

ÜZEMGAZDASÁG ÉS ÜZEMI TANÁCSADÁS A MEZŐGAZDASÁGBAN

(Betriebswirtschaft und Betriebsberatung
in der Landwirtschaft)
Carl Gerolds Sohn Verlag, Wien, 278 oldal)

Ausztria mezőgazdaságára a kis- és középparaszti gazdaságok túlsúlya a jellemző. Az összes gazdaságból 48% jut az öt hektáron, 36,6% pedig a 20 hektáron aluli üzemekre. Az iparosodás okozta munkabér-emelkedés, a technika fejlődése, az agrárnépesség városokba özönlése a fennálló tulajdonviszonyok mellett is szükségessé teszi a paraszti gazdaságok átszervezését a hagyományos önállót gazdálkodásról árutermelő üzemekké. Korszerű üzemszervezési ismeretek nélkül azonban sem maga a gazdálkodó paraszt-ság, sem a tanácsadó hálózat szakemberei nem tudnak e követelményeknek megfelelni.

A szerző és munkatársai által összeállított könyv ehhez az átszervezési munkához kíván segítséget nyújtani. Bár a cél, a feladatok és eszközök egészen mások, mint egy szocialista ország mezőgazdaságában, az ismeretanyag rendszerezése, egyes szervezési elvek és mutatók alkalmazása és különösen ezeknek gyakorlati példákon való bemutatása részünkre is hasznos tanulsággal szolgál.

A könyv három részre tagolódik. Az első a termelési feltételeket és termelési eszközöket tárgyalja, a második az üzemek berendezésére és a harmadik az

üzemi elemzésre és tanácsadásra vonatkozó tudnivalókat ismerteti.

Az első résznek a *talajról* szóló fejezetében a talajhasználati rendszerek tagolása és elhatárolása érdemel különösebb figyelmet. A *munkáról* szóló fejezet ismerteti az emberi, a fogatos és gépi munka komplex ráfordítási normatíváit. Részletesen tárgyalja a munkaráfordítások nyilvántartási rendszerét (munka-könyvvitel) és annak egységes számlakeretét. A munkaerő-ellátottság mércéjéül a 2000 munkaórát teljesítő munkaerőegység fogalmát használja.

Az *üzemtekéről* vonatkozó fejezetben a szerző az üzemtöket; 1. *termelőkeny (produktív) üzem eszközök* csoportjára (ide tartoznak az ültetvények, a mezei leltár és az állatállomány; 2. a *termelést alátámasztó eszközök* csoportjára (ide tartoznak a telkesítések, épületek, gépek és eszközök); végül 3. a *forgóeszközök* csoportjára osztja. Jelentős terjedelmet szentel a szerző a gépesítés költségeinek elemzésére. Őva int a nem teljesen kihasználható, munkagépek nélküli traktorok beszerzésétől. Figyelemre méltó, hogy a kisparaszi gazdaságok gépesítési problémáinak megoldására a szerző a *társas géphasználat* különböző formáit ajánlja.

A könyv talán legérdekesebb része az üzemek berendezésének és korszerűsítésének problémáival foglalkozik. Az alapvető elvi kérdések tárgyalása során a belterjesség, a jövedelmezőség és a termelékenység mércéit állapítja meg, majd az egyes üzemágak korszerű szervezésénél követendő szempontokat ismerteti. Mint-hogy a munkabérek emelkedését mutató

index közel kétszerese az árbevételekének, *alapvető szempont a munkai igényesség csökkentése az üzemek egyszerűsítése és általában a munkatermelékenység fokozása által.* Éppen ezért a jelentősebb üzemágak (gabonafélék, burgonya, cukorrépa, szántóföldi takarmányok, rét és legelő) szervezési tudnivalóinak tárgyalásánál a gépesítés különböző fokozatai szerint részletesen mutatja ki az élőmunka-megtakarítás lehetőségeit. Az állattartás üzemágainak szervezésénél irányt mutat a specializálás különböző lehetőségeire. Így pl. a szarvasmarha-tartás szervezésénél négyféle, a sertéstartásnál háromféle hasznosítási irányt ajánl a különféle termőhelyi illetve gazdasági adottságoknak megfelelő egyszerűsített üzemi formák kialakításához.

Az üzemek átszervezését természetesen gondosan megalapozott üzemelemzésnek kell megelőznie. Az erről szóló fejezet részletesen tárgyalja az ehhez szükséges mutatószám-rendszert. Ezeket két csoportba sorolja. Az üzemszervezés 11 mutatója az üzemméret, a művelési ágak, a vetésterületi arányok, az állatsűrűség és megoszlás, a takarmánybázis, a munkacsoport és a műszaki ellátottság felmérésére

szolgál. A naturál- és pénzgazdálkodás 19 mutatója pedig a fajlagos hozamokról, a ráfordítások szintjéről, a termelékenységről és az üzemi eredményekről tájékoztat.

A szerző — a könyv gyakorlati célkitűzéseinek megfelelően — öt különböző fekvésű és nagyságú gazdaság példáján mutatja be az átszervezésre irányuló javaslatokat a tárgyalat elemzési módszer alkalmazásával.

A könyv utolsó része az üzemi tanácsadással foglalkozik. Ismerteti a tanácsadás szervezetét és különféle módszereit. Az egyéni tanácsadás mellett nagy jelentőséget tulajdonít a szakelőadásoknak és üzemi bemutatóknak. A tanácsadás fontos eszközei az üzemszervezési összehasonlítások. Ezek metodikáját és értékelésük módját szintén szemléletesen ismerteti.

Dornik Ottó könyve például szolgálhat arra, hogy miként lehet a korszerű üzemszervezési ismereteket megfelelő elméleti szinten a széleskörű gyakorlat igényeinek is megfelelő módon közzé tenni.

Witthen Béla

R. G. KRAVCSENKO:

MEZŐGAZDASÁGI FELADATOK GAZDASÁGI-MATEMATIKAI MODELLJEI

(*Ekonomiko-matematicheszkije modeli zadacs po szelszkomu hozajszren. Izdatyelsztro „Ekonomika”, Moszkva, 1965.*)

Fenti címmel a moszkvai Közgazdasági Kiadó 1965-ben orosz nyelven újabb matematikai munkát bocsátott útjára. Szerzője az Össz-szövetségi Agrárgazdasági Kutató Intézet ismert munkatársa, aki a matematikai módszerek mezőgazdasági alkalmazásával kapcsolatos nemzetközi konferenciákon is gyakran szerepel.

Kravesenko tanulmányában a gazdasági-matematikai feladatok összeállításának módszerén és ezeknek matematikai modelljén túlmenően bemutatja az elektromikus számológéppel történő megoldásra való felkészülést, valamint a számítási eredmények értékelését.

A kiadó, mint a belső borítón jelzi, a könyvet általában a mezőgazdasági szakembereknek, a kolhozok, szovhozok üzemszervezési, a tervezéssel foglalkozó szakembereknek és főiskolai hallgatóknak szánta.

A nagy vonalakban vázolt mű kerekén 16 ív terjedelmű, amely három részre és 12 fejezetre tagolódik.

Az első részben az olvasók a lineáris programozás alapjait ismerhetik meg. A szerző gyakorlatiasan és egyszerűen foglalja össze azokat a legfontosabb elméleti ismereteket, amelyekre az olvasónak a későbbiek megértéséhez szüksége van. Az irodalomból ismert megoldások közül azokat válogatta össze, amelyek egyszerűek és gyakorlati alkalmazásuk elé nem gördülnek különösebb akadályok. Az anyagot úgy építette fel, hogy az olvasók a lineáris programozás matematikai apparátusával megismerkedve, megtanulják egyszerűbb feladatoknak irodai számológéppel történő megoldását, annak ér-